

Ляцевич Катерина Валентинівна,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
Педагогічний інститут, II курс,
спеціальність «Початкова освіта»

ЧИННИКИ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Анотація. У статті визначено та розглянуто чинники, які впливають на мотивацію учнів початкової школи до вивчення іноземних мов. Охарактеризовано їх вплив на ефективність вивчення іноземних мов.

Ключові слова: мотивація, мотив, зовнішні та внутрішні мотиви, іноземні мови, учень початкової школи.

Постановка проблеми. В освітньому процесі вчителю необхідно вміти вмотивувати учнів до активної навчальної та позанавчальної діяльності. Ефективному формуванню іншомовних умінь молодших школярів сприяє усвідомлення вчителем чинників мотивації учнів до вивчення іноземних мов.

Аналіз останніх джерел та публікацій визначив, що формування мотивації учня є важливим аспектом освіти. Так, науковці Ю. Бабанський, Д. Ельконін, П. Якобсон та інші розглядали процес формування мотивації як одне із основних завдань педагогічної діяльності вчителя. Педагогічний аспект формування мотивації учнів початкової школи розкрито у працях О. Савченко, А. Маркової та інших. Проблема мотивації учнів до вивчення іноземної мови є актуальною також і серед зарубіжних дослідників. Зокрема, у статтях британських науковців Z. Dorney, K. Csizer та J. Kormos розглянуто питання мотивування учнів зарубіжних шкіл щодо вивчення іноземних мов.

Спираючись на аналіз науково-педагогічної літератури, важливим питанням стає окреслення чинників, що впливають на мотивацію сучасних школярів початкової школи до вивчення іноземної мови.

Метою статті є визначення чинників мотивації щодо вивчення іноземних мов учнів початкової школи, їх характеристика та окреслення їх важливості у використанні у навчанні іноземних мов.

Виклад основного матеріалу дослідження. У новому Державному стандарті загальної початкової освіти (2018) однією з ключових компетентностей є «здатність спілкування рідною та іноземними мовами», що є цілком зрозумілим для сучасної навчальної програми. Також уточнено, що відносно іноземної мови у документі для учнів початкових класів Нової української школи визначено та передбачено «можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування» [1, с. 2-3]. Проте постає питання, які чинники зазвичай вмотивовують учнів початкової школи до вивчення іноземних мов, оскільки внутрішня мотивація щодо їх вивчення у дітей цього віку майже відсутня. Джерелом як зовнішньої («мені треба»), так і внутрішньої мотивації («я хочу») є потреба, в основі якої бажання мати, те, чого людина ще не має, досягти того, чого прагне [2, с. 74].

Поняття «мотивація» науковці визначають як систему мотивів, що визначає конкретні форми діяльності або поведінки людини. Тоді як «мотив» — це спонукання до діяльності, що пов'язане із задоволенням потреб, в яких визначається спрямованість суб'єкта [4, с. 186].

Варто зауважити, що при вивченні іноземної мови важливу роль відіграють внутрішні та зовнішні мотиви. Ті, що безпосередньо не пов'язані з діяльністю, але впливають на її успішність, є зовнішніми. До них можна віднести бажання отримати високу оцінку, зайняти певне місце в системі внутрішньогрупових стосунків, мати певні привілеї тощо. Внутрішні мотиви безпосередньо пов'язані з процесом учіння та його результатами. Внутрішня мотивація учіння виникає поступово, в багатьох учнів вона нестійка і залежить від ситуації (наприклад, цікаве завдання). Мотиви учіння в кожній дитині — індивідуальні [3, с. 86].

У дослідженнях британських науковців К. Csizer та J. Kormos було визначено такі чинники мотивації до вивчення іноземної мови, як бажання відпочинку за кордоном, заохочення від батьків або інших впливових дорослих, інтерес до інших культур та багато інших [5, с. 60].

Спираючись на аналіз наукових джерел та співставлення теоретичних положень з освітніми реаліями ми хочемо визначити чинники мотивації учнів початкової школи при вивченні іноземних мов, які варто ураховувати вчителю при організації процесу навчання.

Перш за все, на нашу думку, важливим чинником є педагогічна майстерність вчителя початкової школи (уміння досконало виконувати педагогічні функції, вміло доносити інформацію, налагоджувати суб'єкт-суб'єктний зв'язок з учнями, бути зразком для школярів, прикладом для наслідування, а також створювати умови для комфортного виховання та розвитку особистості школярів тощо).

Наступним важливим чинником є організація освітнього процесу (уміння вчителя добирати доцільні засоби навчання, урізноманітнювати процес навчання іноземних мов сучасними педагогічними технологіями, активними методами навчання, різноманітними цікавими завданнями). Наприклад, інтерактивні методи навчання, метод проектів, інтерактивні та ігрові технології, технологія проблемного навчання уможливають не лише індивідуальну роботу, але й в групове вирішення завдань, допомагають школярам більше спілкуватись між собою іноземною мовою, активізуючи їх пізнавальну діяльність. Навчання у грі сприяє більш ефективному опануванню іншомовними компетенціями учнів початкової школи.

Бажання молодших школярів бути на рівні з однолітками підтверджено їх можливістю висловлювати власні думки в інтернеті та мати власних наслідувачів у соціальних мережах Instagram, Twitter та інших. Тому варто вчителю початкової школи допомагати застосовувати у процесі навчання іноземних мов мережеві технології, а саме: блоги, фото, відео, публікації тощо.

Ми вважаємо, що необхідною у процесі вивчення іноземних мов є підтримка, допомога та власний приклад батьків. Через відсутність внутрішньої мотивації, дітям постійно слід пояснювати, в чому важливість вивчення іноземних мов, ненав'язливо сприяти вивченню мови, без тиску та маніпуляцій.

Прагнення дивитись мультфільми, фільми та відео на YouTube каналі, читати книжки та комікси іноземною мовою є цінним ресурсом для використання вчителем в освітньому процесі. Автентична мова — не лише зразок правильної граматики та лексики, а й цінний чинник мотивації.

Висновки та результати дослідження, перспективи подальших розвідок у пропонованому напрямку. Отже, оскільки учні початкової школи мають нестійку внутрішню мотивацію щодо вивчення іноземних мов, то очевидним є усвідомлення вчителем необхідності їх зовнішньої мотивації. У перспективі подальших розвідок вбачаємо розробку опитування для учнів початкової школи з метою визначення найбільш впливових для них чинників мотивації до вивчення іноземних мов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний стандарт початкової освіти: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
2. Котенко О. В., Соломаха А. В. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: Навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Котенко, А.В. Соломаха [та ін.]. – К.: Київ, ун-т імені Бориса Грінченка, 2013. – 356 с.
3. Савченко О. Я. Діагностика і дидактичні умови формування у молодших школярів мотивації уміння вчитися / О. Я. Савченко // Український педагогічний журнал – 2015. – № 1. – С. 85-98.

4. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
5. D. Gałajda, P. Zakrajewski, M. Pawlak, Researching Second Language Learning and Teaching from a Psycholinguistic Perspective – 2016. – 271 с.

Ляцевич Екатерина

Факторы мотивации учеников начальной школы к изучению иностранных языков

Аннотация. В статье определены и рассмотрены факторы, которые влияют на мотивацию учащихся начальной школы изучать иностранные языки. Охарактеризовано их влияние на эффективность изучения иностранного языка.

Ключевые слова: мотивация, мотив, внешние и внутренние мотивы, иностранные языки, ученик начальной школы.

Kate Liatsevych

Factors of primary school students' motivation to learn foreign languages

Abstract. The article identifies and examines factors that affect the primary school students' motivation to study foreign languages. Their influence on the effectiveness of foreign languages learning has been characterized.

Keywords: motivation, motive, external and internal motives, foreign languages, an elementary school student.